

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS.NKPS.431.7.5.2025.EL

Pani
Honorata Kur
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
ul. Piastowska 11
58-330 Jedlina-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(W dniu 13.04.2026 r. doręczono kontrolowanemu projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego nie wniesiono zastrzeżeń.)

Wrocław, 28 kwietnia 2026 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju
Kierownik jednostki kontrolowanej	Honorata Kur zatrudniona na stanowisku Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju od dnia 1.01.2025 r. do nadal. (akta kontroli str.27)
Zakres kontroli	Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. od dnia 1.01.2025 r. do dnia 12.03.2026 r.
Podstawa prawna kontroli	1. art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie ¹ , 2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej ² , 3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ³ , Plan kontroli na I półrocze 2026 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 22 grudnia 2025 r. (PNK-K.430.2.2025.TS).
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Od dnia 12 marca 2026 r. do dnia 3 kwietnia 2026 r.
Kontrolerzy	1. Ewa Lasota – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.104.2026.EL z dnia 27 lutego 2026 r., 2. Agnieszka Toporowska-Karp – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.103.2026.EL z dnia 27 lutego 2026 r. (akta kontroli str.13-16)

¹ (t. j. Dz. U 2025 r., poz. 428)

² (t. j. Dz. U z 2026 r., poz. 158)

³ (t. j. Dz. U z 2025 r., poz. 1208 ze zm.) – zwana dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.

I. Ocena kontrolowanej jednostki

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów realizację przez Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie okresu objętego kontrolą oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

II. Ustalenia kontroli

Kontrola w Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju została przeprowadzona w dniach 12-13 marca 2026 r.

Kontrolę wpisano pod poz. nr 1 do Książki kontroli jednostki kontrolowanej.

Techniki zastosowane podczas postępowania kontrolnego:

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie listy wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą, listy wypłat za okresy objęte kontrolą, dokumentacji zawartej w teczkach osób pobierających świadczenia rodzinne oraz innych dokumentów przedłożonych przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju Panią Honoratę Kur.

Podczas kontroli dokumenty udostępniali i udzielali wyjaśnień:

1. Pani Honorata Kur – Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju.

Informacje ogólne:

Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju zostało powołane na mocy Uchwały nr XLVII/288/22 Rady Miasta Jedlina-Zdrój z dnia 27 października 2022 r.

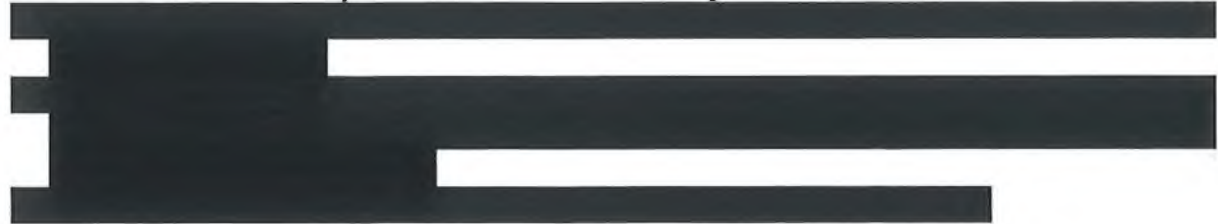
W okresie objętym kontrolą Centrum Usług Społecznych działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr XLVII/288/22 Rady Miasta Jedlina-Zdrój z dnia 27 października 2022 r. ze zm.
- Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora nr 8/2024 z dnia 1.08.2024 r.

(akta kontroli str.29)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych zajmowali się:

1. Pani Honorata Kur – Dyrektor CUS w Jedlinie-Zdroju zatrudniona od 1.01.2025 r. do nadal,

(akta kontroli str.31, 205)

Dyrektor CUS wyjaśnił:

„Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju informuje osoby ubiegające się o świadczenia o terminach składania wniosków poprzez:

- Stronę internetową.
- Informację w decyzji,
- Ustnie przy odbiorze decyzji,
- telefonicznie”.

(akta kontroli str.33)

W okresie objętym kontrolą CUS w Jedlinie-Zdroju realizował wypłaty świadczeń rodzinnych, w dwóch formach:

- wypłaty na konta podane przez wnioskodawców,
- przekazem pocztowym na adres wskazany przez wnioskodawców.

(akta kontroli, str.35)

Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30 – 15.30.

(akta kontroli str.37)

Z informacji przekazanej przez Dyrektora CUS w Jedlinie-Zdroju wynika, iż: „W okresie od 1.01.2025 r. do 12.03.2026 r. nie wpłynęły żadne skargi na działalność Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju w zakresie objętym kontrolą”.

(akta kontroli str.39)

A) Sprawy organizacyjne:

Burmistrz Miasta Jedlina-Zdrój upoważnił:

- Panią Honoratę Kur – Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju:
 - a) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych – Zarządzenie nr 2/2025 z dnia 2 stycznia 2025 r.

- a) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych – Zarządzenie nr 1/2023 z dnia 2 stycznia 2023 r.

- a) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych – Zarządzenie nr 2/2023 z dnia 2 stycznia 2023 r.
- b) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych – Zarządzenie nr 17/2026 z dnia 2 marca 2026 r.

- a) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych – Zarządzenie nr 19/2026 z dnia 10 marca 2026 r.

(akta kontroli str.41-60)

Działalność CUS w Jedlinie-Zdroju w obszarze spraw organizacyjnych oceniono **pozytywnie**.

B) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2025 r. do 12.03.2026 r. do Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju wpłynęło 119 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 1 wniosek. Do innych organów według właściwości przekazano 2 wnioski. Nie zamknięto bez nadania biegu lub nie pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie żadnych wniosków.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2025 r. do 12.03.2026 r. CUS w Jedlinie-Zdroju wydał 117 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 8 decyzji odmownych.

W okresie objętym kontrolą w CUS w Jedlinie-Zdroju wypłacono 583 zasiłki rodzinne, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 100,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 448,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 35,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 0

CUS wypłacił 401 dodatków do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 3,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 0,
- samotnego wychowywania dziecka na podstawie art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 34,
- samotnego wychowywania dziecka na podstawie art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 5,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 0,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 118,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 49,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 0
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 66,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 126.

CUS zrealizował również wypłatę 2 108 zasiłków pielęgnacyjnych, 522 świadczeń pielęgnacyjnych, 9 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 43 świadczeń rodzicielskich.

CUS w Jedlinie-Zdroju w okresie od 1.01.2025 r. do dnia 12.03.2026 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 2 356 484,36 zł.

(akta kontroli str.63-65)

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

- 1. K.K.** – ŚR.4114.4.2025 z dnia 22.10.2025 r.
- 2. D.S.** – ŚR.413.3.2025 z dnia 17.07.2025 r.,
ŚR.4115.3.2025 z dnia 17.07.2025 r.
- 3. K.Sz.** – ŚR.4115.9.2025 z dnia 6.01.2026 r.
- 4. D.D.** – ŚR.4115.5.2025 z dnia 10.09.2025 r.
- 5. M.K.** – ŚR.4110.13.2025 z dnia 15.09.2025 r.
- 6. M.O.** – ŚR.4110.46.2025 z dnia 18.12.2025 r.
- 7. A.G.** – ŚR.4110.26.2025 z dnia 3.11.2025 r.
- 8. A.N.** – ŚR.4113.5.2025 z dnia 3.03.2025 r.,
- ŚR.4113.31.2021.wyg z dnia 28.02.2025 r.
- 9.N.O.** – ŚR.4113.38.2025 z dnia 8.01.2026 r.
- 10.W.M.** – ŚR.4114.2.2025 z dnia 11.07.2025 r.,
- ŚR.4114.2.2025zm.1 z dnia 9.12.2025 r.
- 11.N.P.** – ŚR. 4113.4.2025 z dnia 19.11.2025 r.,
ŚR.4110.45.2025 z dnia 17.11.2025 r.
- 12.T.M.** – ŚR.4110.19.2025 z dnia 16.09.2025 r.
- 13.M.O.** – ŚR.4110.33.2025 z dnia 3.11.2025 r.
- 14.M.Z.** – ŚR.4110.15.2025 z dnia 16.09.2025 r.
- 15.K.B.** – ŚR.4110.51.2025 z dnia 31.12.2025 r.
- 16.E.N.** – ŚR.4110.39.2025 z dnia 3.11.2025 r.
- 17.S.M.** – ŚR.4110.48.2025 z dnia 18.12.2025 r.
- 18.M.B.** – ŚR.4113.2.2025 z dnia 19.05.2025 r.
- 19.J.B.** – ŚR.4113.20.2025 z dnia 17.07.2025 r.,
ŚR.4114.3.2025 z dnia 17.07.2025 r.,
ŚR.4110.7.2025 z dnia 24.06.2025 r.,
ŚR.4110.7.2025ZM1 z dnia 11.08.2025 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 26 zasiłków rodzinnych oraz 31 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – 2,
 - samotnego wychowywania dziecka – 1,
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 7,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 5,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 14,
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 2,
- 3 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 3 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 3 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 3 świadczeń rodzicielskich.

W Centrum Usług Społecznych w Jedlinie-Zdroju w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania

się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna⁴.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do CUS.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku, gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

CUS w Jedlinie-Zdroju samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika,
- przesyłanego drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny systemu informacji oświatowej.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo. Termin wypłaty świadczeń był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie zaświadczenie/oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły poza miejscem zamieszkania.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub zupełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli

⁴ (Dz.U. z 2024 r., poz. 1238)

następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Dyrektor CUS wyjaśnił:

„CUS zwracał się w okresie objętym kontrolą – od 1.01.2025 r. do dnia kontroli - do 12.03.2026 r. do ZUS-u o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne – w przypadku, gdy osoba nie jest ubezpieczona z innych źródeł”.

(akta kontroli, str.61)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W skontrolowanych sprawach (np. sprawa nr 9 (A.N.), nr 10 (N.O.)) przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności, organ nie weryfikował danych osób niepełnosprawnych w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/. Postępowanie kontrolne wykazało, w odniesieniu do decyzji ustalającej prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności, że w aktach tej sprawy znajdowały się dodatkowe dokumenty, tj. orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowy zespół ds. orzekania niepełnosprawności, natomiast nie było w niej informacji potwierdzających weryfikację członka rodziny z niepełnosprawnością w systemie, o którym wyżej mowa.

Tak prowadzone postępowanie jest niezgodne z art. 23b ust. 1 pkt 5⁵ ustawy o świadczeniach rodzinnych. Weryfikacja osób za pomocą internetowego portalu informacyjno-usługowego /empatia/ w elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/ ma charakter obligatoryjny. Jednocześnie należy wskazać, iż weryfikacja osoby w EKSMOoN nie musi być potwierdzona wydrukiem.

Dyrektor CUS wyjaśnił:

„Strona ubiegająca się o świadczenia rodzinne, uzależnione od niepełnosprawności dostarcza oryginał aktualnego orzeczenia o niepełnosprawności, które pracownik kseruje, potwierdza za zgodność z oryginałem i wpina do akt sprawy. W związku z tym pracownik uznał, że weryfikacja nie jest konieczna”.

(akta kontroli str.69)

2. W sprawie nr 9 (A.N.) organ decyzją nr [REDAKTOWANE] orzekł o wygaśnięciu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego przyznanego decyzją, która wygasła z mocy prawa.

⁵ organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...) odpowiednio: informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie.

Organ decyzją [REDAKTOWANE] r., okres ważności tej decyzji przedłużono na podstawie art. 6bb⁶ ustawy z dnia 27.08.1997 r.⁷ do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia o niepełnosprawności, nie dłużej jednak niż do dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającą dotychczasową wartość, tj. do 31.03.2025 r. W dniu 7.02.2025 r. Strona złożyła kolejny wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego. Do wniosku Strona dołączyła orzeczenie o niepełnosprawności z dnia [REDAKTOWANE] Decyzją z dnia 28.02.2025 r. Organ stwierdził wygaśnięcie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego ustalonego decyzją [REDAKTOWANE] r. Stwierdzenie wygaśnięcia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego jest działaniem nieprawidłowym, gdyż nie było do tego podstaw. Decyzja wygasła z mocy prawa..

Dyrektor CUS wyjaśnił:

„W przypadku Pani A.N. organ uznał, że decyzja stała się bezprzedmiotowa, w związku z powyższym organ wygasił prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, pomimo iż w decyzji wskazano warunek do kiedy ważna jest decyzja”.

(akta kontroli str.87-92)

3. W sprawach nr 1 (K.K.) oraz nr 19 (J.B.) Organ błędnie ustalił początkowe okresy przysługiwania świadczeń rodzinnych uzależnionych od posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

W sprawie nr 1 (K.K.) organ decyzją [REDAKTOWANE] r. przyznał Stronie świadczenie pielęgnacyjne od dnia [REDAKTOWANE] r. Orzeczenie o niepełnosprawności syna Pani K.K. zostało wydane w dniu [REDAKTOWANE] a wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności został złożony w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności [REDAKTOWANE] w dniu [REDAKTOWANE] Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w [REDAKTOWANE] ustalił, iż niepełnosprawność dziecka istnieje od wczesnego dzieciństwa. Mimo to Organ błędnie przyznał prawo do świadczenia pielęgnacyjnego od [REDAKTOWANE], zamiast od [REDAKTOWANE].

W sprawie nr 19 (J.B.) Organ decyzją nr [REDAKTOWANE] na wniosek złożony w dniu [REDAKTOWANE] r., przyznał Stronie prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu rehabilitacji i kształcenia dziecka niepełnosprawnego na okres od 1 [REDAKTOWANE]. Z akt sprawy wynika, iż wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności został złożony w PZON w dniu [REDAKTOWANE], a orzeczenie o niepełnosprawności zostało wydane [REDAKTOWANE]. Mimo to organ przyznał prawo do świadczenia od [REDAKTOWANE].

Tak prowadzone postępowanie naruszyło art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych⁸.

Dyrektor CUS w sprawie nr 1 (K.K.) wyjaśnił:

⁶ Jeżeli wniosek o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności został złożony w okresie ważności odpowiednio orzeczenia ustalającego niepełnosprawność albo orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności, to zachowuje ono ważność do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia, nie dłużej jednak niż do ostatniego dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającej tę ważność.

⁷ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 913)

⁸ jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

„Świadczenie pielęgnacyjne powinno być przyznane od miesiąca [REDAKTOWANE] – pomyłkowe określenie daty od kiedy przyznano świadczenie”.

(akta kontroli str.71-78)

Dyrektor CUS w sprawie nr 19 (J.B.) wyjaśnił:

„W przypadku w/w klientki dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji powinien być wypłacany od maja 2025 r. Jest to błąd pracownika, który omyłkowo zasugerował się datą złożenia wniosku o świadczenie, a nie datą złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności”.

(akta kontroli str.211-232)

4. W sprawach nr 8 (N.P.) oraz nr 13 (T.M.) Organ przyznał prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami bez kompletu dokumentów. W aktach sprawy brakuje dokumentów potwierdzających okres, formę i kwotę dochodu utraconego za 2024 r. przez Pana [REDAKTOWANE]. Tak prowadzone postępowanie narusza art. 23 ust. 4 d⁹ oraz 24 a ust. 2¹⁰ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sprawie nr 8 (N.P.) Dyrektor CUS wyjaśnił:

„Ponieważ umowy zlecenia Pana [REDAKTOWANE] nie obejmowały dłuższych terminów jak 1-2 miesiące organ nie żądał złożenia tych dokumentów, natomiast z ostatniego zatrudnienia przyjął oświadczenie złożone przez Pana [REDAKTOWANE]. Przeliczony dochód nie przekroczył kryterium dochodowego do świadczeń rodzinnych i dlatego organ przyznał świadczenia, nie sugerując się już tym, że strona zakończyła zatrudnienie i utraciła dochód”.

(akta kontroli str.93)

W sprawie nr 13 (T.M.) Dyrektor CUS wyjaśnił:

„W przypadku Pana [REDAKTOWANE] organ przeoczył pobranie od strony dokumentu lub oświadczenia o wysokości dochodu utraconego. Odebrano od ww. oświadczenie, że strona od zakończenia umowy zlecenia nadal jest zarejestrowana w urzędzie pracy co oznacza, że utraciła ten dochód. W dokumentach znajduje się zaświadczenie o okresie, na który została zawarta umowa zlecenie”.

(akta kontroli str.79-86)

5. W sprawie nr 4 (D.D.) Organ przed przyznaniem prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka wezwał wnioskodawcę w dniu 25.08.2025 r. o dostarczenie dokumentów niezbędnych do ustalenia prawa do ww. świadczenia. Wezwanie zostało odebrane przez Stronę w dniu 28.08.2025 r. W dniu 5.09.2025 r. wnioskodawca dostarczył do Organu brakujące dokumenty za wyjątkiem Pit – 11 za [REDAKTOWANE], Pit 11 za 2023 r. z firmy [REDAKTOWANE]. Pomimo to Organ przyznał Stronie wnioskowane świadczenie. Tak prowadzone postępowanie narusza art. 24 a ust. 2¹¹ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dyrektor CUS wyjaśnił:

„W dniu 25 sierpnia 2025 r. organ wysłał wezwanie do usunięcia braków poprzez dostarczenie niezbędnych dokumentów. Strona dostarczyła dokumenty z wyjątkiem Pit – 11

⁹ W przypadku utraty dochodu lub uzyskania dochodu do wniosku o świadczenia rodzinne należy dołączyć dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość.

¹⁰ W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

¹¹ Patrz przypis 10

za 2023 r. z firmy ██████████, Pit 11 za 2023 r. z firmy ██████████. Strona oświadczyła ustnie, że nie posiada Pit-ów 11 z tych firm, w zamian złożyła Pit 37 za 2023 r. Organ porównał kwoty z Pit 37 z weryfikacją informacji o dochodach systemu informatycznego Ministerstwa Finansów, ponieważ dochody z obu dokumentów były tożsame a świadectwa pracy i weryfikacja składek potwierdziły utratę tych dochodów, zamiast Pit-ów 11 za 2023 r. organ przyjął PIT 37 za rok 2023. Powyższe dokumenty dotyczyły partnerki ██████████”.

(akta kontroli str.95-196)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności w systemie Eksmoon,
2. uchylanie prawa do świadczeń, które wygasły z mocy prawa,
3. błędny początkowy okres przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego oraz zasiłku pielęgnacyjnego,
4. przyznawanie prawa do świadczeń rodzinnych bez kompletu dokumentów,
5. przyznanie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, pomimo niepełnego zastosowania się Strony do wezwania o dostarczenie brakujących dokumentów.

Działalność CUS w Jedlinie-Zdroju w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

C) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Wypłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹² oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą CUS w Jedlinie-Zdroju realizował świadczenia rodzinne dla 7 rodzin na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W okresie od 1.01.2025 r. do 12.03.2026 r. CUS wydał 7 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych. Od treści wydanych decyzji żaden z wnioskodawców nie złożył odwołań do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących zasiłków rodzinnych wraz

¹² (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz.337 ze zm.)

z dodatkami i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka o następujących numerach:

1. L.Z.-H. – ŚR.4110.40.2025/UK z dnia 25.11.2025 r.
2. L.M. – SR.4110.36.2025/UK z dnia 6.11.2025 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosku dołączone były dokumenty potwierdzające dane osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne oraz dane członków jej rodziny. Ponadto dokumentacja zawierała zaświadczenie o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy i datę przekroczenia granicy.

CUS w Jedlinie-Zdroju samodzielnie uzyskiwał/weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone były terminowo.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 2 (L.M.) organ w dniu 6.11.2025 r. wydał decyzję nr [REDAKTOWANA], którą przyznał świadczenie dla Pani L.M. będącej Stroną postępowania. Organ w dniu 6.11.2025 r. ww. decyzję wydał w siedzibie organu [REDAKTOWANA], sąsiadce Wnioskodawcy. W aktach sprawy brak jest upoważnienia do odbioru ww. decyzji przez osobę niebędącą Stroną postępowania. Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 39 k.p.a.¹³ oraz 46 k.p.a.¹⁴ w zw. z art. 28 k.p.a.¹⁵ i art. 32 k.p.a.¹⁶ w zw. z art. 33 k.p.a.¹⁷

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

¹³ § 1. Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej "adresem do doręczeń elektronicznych", chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. (...).

¹⁴ § 1. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.
§ 2. Jeżeli odbierający pismo uchyla się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu.

¹⁵ Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek

¹⁶ Strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.

¹⁷ § 1. Pełnomocnikiem strony może być osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych. § 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie lub zgłoszone do protokołu. (...).

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia. Doręczenie decyzji winno nastąpić niezwłocznie po jej wydaniu. Podstawowym sposobem doręczania decyzji jest tzw. doręczenie właściwe (zwykle), czyli doręczenie bezpośrednio do rąk adresata decyzji (jego pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego). Adresat potwierdza (art. 42 k.p.a.) odbiór przesyłki poprzez złożenie własnoręcznie podpisu i podanie daty (tzw. daty pewnej) jej odbioru na zwrotce. Taki sposób daje pewność, że decyzja została doręczona do rąk adresata i tym samym nie są potrzebne żadne dodatkowe dowody doręczenia.

„W zasadzie własnoręczny podpis odbierającego pismo potwierdza nie tylko jego odbiór, ale i datę doręczenia. Wskazanie przez odbierającego daty doręczenia jest najlepszą rękojmią, że data ta jest zgodna z rzeczywistością”¹⁸.

„W stanie prawnym po 5 października 2021 roku doręczanie pisma przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku - Prawo pocztowe aktualizuje się dopiero w przypadku braku możliwości doręczenia pisma na adres do doręczeń elektronicznych oraz w przypadku braku możliwości doręczenia pisma przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej (art. 39 § 3 pkt 1 k.p.a.). Także po tej dacie, w przypadku pism wydanych przez organ administracji publicznej w postaci elektronicznej przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, które zostały opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, doręczenie może polegać na doręczeniu wydruku pisma uzyskanego z tego systemu odzwierciedlającego treść tego pisma (art. 39¹ § 1 k.p.a.)”¹⁹.

Organ doręczając decyzję Stronie w swojej siedzibie czuwa nad prawidłowością doręczenia. *„Prawidłowo dokonane doręczenie uznawane jest za jeden z kluczowych warunków przestrzegania praw strony w postępowaniu administracyjnym. Potwierdzenie doręczenia pisma w formie pokwitowania ma znaczenie dowodowe przy ocenie daty rozpoczęcia lub zakończenia biegu terminu oraz możliwości dokonania określonych czynności. Dokonanie doręczenia zawsze spoczywa na organie administracyjnym prowadzącym postępowanie w sprawie. Ten organ, a nie inne podmioty, obciąża wadliwość w dokonaniu doręczenia lub w ogóle brak wykonania takiej czynności (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia: 15 września 2011 r. sygn. akt II GSK 1761/11 – Lex nr 965116, 30 kwietnia 2013 r. sygn. akt I OSK 2012/12 – Lex nr 1339606 oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 września 2006 r. sygn. akt VI SA/Wa 911/06 – dostępne pod adresem www.orzeczenia.nsa.gov.pl.)”²⁰.*

Dyrektor CUS wyjaśnił:

¹⁸ wyrok WSA Wrocław z dnia 30.01.2018 r. IVSA/Wr737/17.

¹⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 13 maja 2022 r., IV SA/Po 47/22.

²⁰ wyrok WSA w Łodzi z dnia 29.03.2017 r (II SA/Łd1032/16)

„Pracownik w drodze wyjątku wydał decyzję p. L.M. osobie niebędącej stroną, gdyż Pani M. telefonicznie poprosiła pracownika o wydanie tej decyzji. Klientka była chora i nie miała możliwości zgłosić się po odbiór decyzji osobiście”.

(akta kontroli str.197-202)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. nieprawidłowe doręczenie decyzji przyznającej świadczenia rodzinne dla osoby ze statusem UKR.

Działalność CUS w Jedlinie Zdrój w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowości przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa, oceniono pozytywnie **pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

III. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności w systemie Eksmoon,
2. uchylenie prawa do świadczeń, które wygasły z mocy prawa,
3. błędny początkowy okres przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego oraz zasiłku pielęgnacyjnego,
4. przyznawanie prawa do świadczeń rodzinnych bez kompletu dokumentów,
5. przyznanie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, pomimo niepełnego zastosowania się Strony do wezwania o dostarczenie brakujących dokumentów.
6. nieprawidłowe doręczenie decyzji przyznającej świadczenia rodzinne dla osoby ze statusem UKR.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Weryfikować orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOON.
Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Nie uchylać decyzji ustalającej prawo do świadczeń, które wygasły z mocy prawa.
Podstawa prawna: art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przyznawać począwszy od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności
Podstawa prawna; art. 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.

4. Świadczenia rodzinne przyznać w oparciu o kompletny wniosek. W przypadku niekompletnego wniosku wzywać Stronę do jego uzupełnienia.
Podstawa prawna: art. 23 ust. 4 d oraz 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania; na bieżąco.
5. W przypadku niezastosowania się Strony do wezwania pozostawić wniosek bez rozpatrzenia.
Podstawa prawna: art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Prawidłowo doręczać decyzje Stronom postępowania.
Podstawa prawna: art. 39 oraz 46 k.p.a. w zw. z art. 28 i 32 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²¹, Dyrektor CUS w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Burmistrza Miasta Jedlina Zdrój, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Magdalena Stefańska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Jedlina-Zdrój
2. a/a

²¹ Patrz przypis 2

